

TÜRK KIZILAY
TOPLUM TEMELLİ GÖÇ PROGRAMLARI

KORUMA

PROGRAMI

FAALİYET RAPORU
NİSAN 2020

İÇİNDEKİLER

1- KORUMA PROGRAMI NEDİR?	3
2-ÇALIŞMA ALANLARI/NELER YAPIYORUZ?	5
3 - NASIL ÇALIŞIYORUZ/NASIL YAPIYORUZ?	7
İYİ UYGULAMA ÖRNEKLERİ	22

TÜRK KIZILAY

TOPLUM TEMELLİ GÖÇ PROGRAMLARI

KORUMA PROGRAMI

1- KORUMA PROGRAMI NEDİR?

Koruma Programı, zarar görebilir durumdaki Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının ya da Suriyeliler başta olmak üzere savaş ve insani kriz nedenleri ile yerlerinden edilmiş ve Türkiye'ye sığınmış kişilerin, grupların ya da toplulukların karşı karşıya kaldıkları risk ve tehditler ile şiddet, sömürü ve istismar gibi durumlardan doğan olumsuz sonuçları önlemeyi, azaltmayı ya da ortadan kaldırmayı amaçlar.

Bu amaç doğrultusunda yürütülen faaliyetler; Kızıllaç Kızılay Hareketi ilkeleri, uluslararası insancıl hukuk, insan hakları ve ulusal mevzuat çerçevesinde ele alınmakta, kişilerin ihtiyaçlarına cevap verebilmek ve farkındalığı arttırmak amacıyla kapsayıcı çalışmalar yapılmaktadır.

Koruma Programı, geçici ve uluslararası koruma altında yaşayan nüfusun yaklaşık yüzde 90'ını kapsayan 15 farklı ilde 16 ekiple çalışmaktadır.

Personel sayısı (sahada):

14 koruma program sorumlusu,
31 sosyal hizmet uzmanı,
80 vaka çalışanı,
58 tercüman

Toplam
183
koruma personeli

2-ÇALIŞMA ALANLARI/NELER YAPIYORUZ?

TEMEL HAK VE HİZMETLERE ERİŞİM

Türkiye'de yaşayan ve çoğunluğu geçici koruma altında yaşayan yabancı nüfusun risk ve tehditlerle karşılaşmaması, ihtiyaçlarını karşılayabilmesi ve onurlu bir yaşam sürdürebilmesi için temel hak ve hizmetlere erişimleri önemli bir faktördür. Yerlerinden edilerek Türkiye'ye sığınan kişilerin sahip olduğu temel hak ve sorumluklara ve bu haklar çerçevesinde erişebilecekleri eğitim, sağlık, kayıt, evlenme/boşanma, adli yardım gibi hizmetlere erişebilmesi, göç bağlamında düşünüldüğünde, Koruma Programının temel alanını oluşturmaktadır. Kişilerin sahip olduğu koruma statüleri bu erişimi mevzuat olarak mümkün kılarsa da dil engeli, karmaşık ve katı bürokratik süreçler, sosyal içe dönüklük, hizmet alan ve hizmeti sağlayanlardaki bilgi eksiklikleri gibi nedenlerle hizmetlere erişimde sıklıkla zorluk yaşandığı bilinmektedir.

ÇOCUK KORUMA VE EĞİTİME ERİŞİM

Çocuk koruma; genel anlamıyla çocukların şiddetin, ihmalin ve istismarın her türlüşüne karşı korunması anlamına gelmektedir. Yerlerinden edilerek Türkiye'ye sığınmak zorunda olan çocuklar için ailelerinden ayrılma, refakatsiz kalma, ihmal, sömürü ve istismara maruz kalma risklerinin daha yüksek olduğu bilinmektedir. Göç ile birlikte gelen maddi yoksunluk beraberinde olumsuz baş etme yöntemlerini de getirmiş ve pek çok çocuk çalışmak ya da evlenmek durumunda kalmıştır. Ayrıca yoğun kitlesel göç, ulusal çocuk koruma mekanizmalarına ağır bir yük getirmiş ve bu durum kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarının çocuk koruma riskleri ile müdahale kapasitelerini de olumsuz etkilemiştir.

Çocuk koruma risklerinin önemli bir kısmının sebebini ya da sonucunu eğitime erişememe oluşturmaktadır. Çocuklar için güvenli alan olarak kabul edilebilecek okullar, çocuk koruma risklerinin ortaya çıkmasının önlenmesinin yanı sıra hâlihazırda riske maruz kalmış bir çocuğun iyilik hali için de büyük bir önem arz etmektedir. Bu sebeple eğitime erişim çocuk koruma çalışmaları ile kol kola yürüyen bir alan olarak düşünülmektedir.

İNSAN TİCARETİNİN ÖNLENMESİ VE İNSAN TİCARETİ MAĞDURLARINA YÖNELİK MÜDAHALE

İnsan ticareti; kuvvet kullanarak veya kuvvet kullanma tehdidi ile veya diğer bir biçimde zorlama, kaçırma, hile, aldatma, nüfuzu kötüye kullanma, kişinin çaresizliğinden yararlanma veya başkası üzerinde denetim yetkisi olan kişilerin rızasını kazanmak için o kişiye veya başkalarına kazanç veya çıkar sağlama yoluyla kişilerin istismar amaçlı temini, bir yerden bir yere taşınması, devredilmesi, barındırılması veya teslim alınması anlamına gelir (Göç İdaresi Genel Müdürlüğü). Günümüzde “modern kölelik” olarak da ifade edilebilen ve insan sömürüsünün en kötü biçimlerinden kabul edilen insan ticaretinin türleri arasında başta kadınların ve kız çocuklarının fuhşa zorlanması, zorla çalıştırma, suça zorlama, çocukların dilendirilmesi, insanların organlarının izinsiz olarak alınması, para karşılığında evlendirme yer almaktadır. Ülkelerini terk etmek zorunda kalan ve bu nedenle zarar görebilir durumda olan kişilerin insan ticareti mağduru olma riski daha yüksektir. Bu durumu, 2011 yılında Suriye’de meydana gelen iç karışıklıklar sonrasında ülkemize yönelen kitlesel göç akını sonucunda son 4 yılda Suriye uyruklu mağdur sayısında yaşanan artışı da göz önünde bulundurarak ifade etmek mümkündür.

ŞİDDETİN ÖNLENMESİ VE ŞİDDET MAĞDURLARINA YÖNELİK DESTEK

Şiddet; Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından “kişinin fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik açıdan zarar görmesiyle veya acı çekmesiyle sonuçlanan veya sonuçlanması muhtemel hareketleri, buna yönelik tehdit ve baskıyı ya da özgürlüğün keyfî engellenmesini de içeren, toplumsal, kamusal veya özel alanda meydana gelen fiziksel, cinsel, psikolojik, sözlü veya ekonomik her türlü tutum ve davranış” olarak tanımlanmaktadır. Şiddet; kültür, eğitim düzeyi ve ekonomik durum vb. farklılıklara bakılmaksızın görülen evrensel bir sorun olmasına rağmen belli durumlarda şiddet ile daha çok karşılaşmaktadır. İnsani krizlerin tetiklediği ekonomik yoksunluk ve güvencesizlik; aile yapılarındaki ve aile üyelerinin rollerindeki değişiklik; hayatını sürdürdüğü mekânlardan ve kişilerden ayrılmının getirdiği stres gibi durumlar şiddeti artırmaktadır. Bunun yanında şiddet durumunda ulaşılabilecek mekanizmalara dair bilgi eksikliği, yeni yaşamaya başlanan ülkenin yasal süreçlerine hâkim olmama, koruma statüsünün kaybedileceğinden korkma gibi durumlar da şiddet halinde yardım aramayı azaltmaktadır.

3- NASIL ÇALIŞIYORUZ? NASIL YAPIYORUZ?

Yukarıda bahsedilen çalışma alanları ile bağlantılı olarak tespit edilen ihtiyaçlara ve kişilerin taleplerine göre aşağıda aktarılan şekillerde farklı müdahaleler geliştirilmektedir.

A) BİREYSEL DESTEKLER

Bireysel destekler, kişinin kendine özel hikâyesinin dinlenerek sorunların ve ihtiyaçların belirlendiği, kişilerin karşılaştığı koruma ihtiyaçları veya risklerinin tümüne ya da bir kısmına cevap vermek için kişiye özel müdahalelerin geliştirildiği bir süreçtir. Kişilerin duygusal ve fiziki güvenliklerinin sağlanarak güçlenmelerinin ve onurlu bir hayat sürmelerinin amaçlandığı bu süreçte, kişinin ihtiyaçlarına yönelik farklı kaynaklar bir araya getirilmekte, farklı kurumlar ve hizmetler arasında koordinasyon sağlanmakta ve kurum içi kaynaklar harekete geçirilmektedir.

VAKA ÇALIŞMALARI, YÖNLENDİRME VE BİLGİLENDİRME FAALİYETLERİ

Vaka çalışmaları, yönlendirme ve bilgilendirme faaliyetleri ile ulaşılan toplam kişi sayısı

86.112

Erkek

%51
43.685

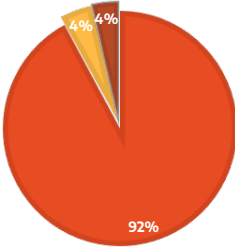

Kadın

%49
42.437

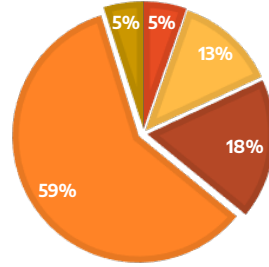

Cinsiyet dağılımı

■ Suriyeli ■ Yerel Halk ■ Diğer

Uyruk dağılımı

■ 0-4 ■ 5-11 ■ 12-17 ■ 18-59 ■ 60+

Yaş dağılımı

Bireysel destekler kapsamında kişinin ihtiyaçlarına ve taleplerine göre kişiler ilgili kamu ve sivil toplum kurumlarına yönlendirilmekte fakat bazı durumlarda kişiler, kurum/kuruluşlara giderken desteğe ihtiyaç duyabilmektedir. Bu gibi durumlarda koruma personeli kişiye eşlik ederek, ulaşım ya da tercüme desteği sağlayarak destek verebilmektedir. Örneğin dil bariyerinden dolayı çocuğunu okula kayıt ettiremeyen bir anneye eşlik ederek tercüme desteği vermek ya da uğradığı şiddet dolayısıyla güvenlik riski olan birine eşlik ederek polise gitmesi için kurum aracılığıyla ulaşımını sağlamak bu kapsamda değerlendirilebilir.

Kişilerin ihtiyaçlarına yönelik olarak kurum içi kaynaklarla aynı zamanda hukuki danışmanlık ve aynı destek de sağlanabilmektedir. İhtiyaç olması halinde konusunda uzman anlaşmalı avukatlar ile farklı konularda hukuki danışmanlık verilerek adli konularda gerekli bilgilendirmelerin sunulması, yasal yollara dair yönlendirmelerin yapılması ve kişilerin adli mekanizmalara erişmesinin önündeki her türlü engelin kaldırılması sağlanmaktadır. Başta sığınma mevzuatı, yasal statülerin getirdiği hak ve yükümlülükler gibi yabancılara yönelik konular olmak üzere pek çok konuda danışmanlık verilmektedir.

HUKUKİ DANIŞMANLIK

Hukuki danışmanlık ile
ulaşılan toplam kişi sayısı

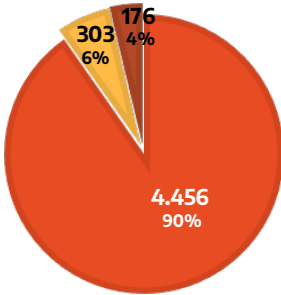
4.714

Erkek
%43
2.124

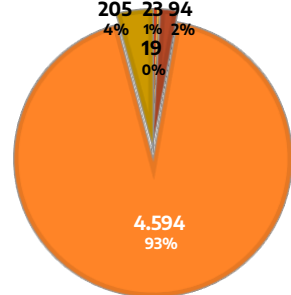
Kadın
%57
2.811

Cinsiyet dağılımı

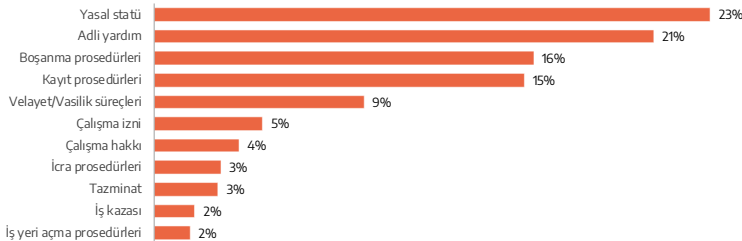
■ Suriyeli ■ Diğer ■ Yerel Halk

Uyruk dağılımı

■ 0-4 ■ 5-11 ■ 12-17 ■ 18-59 ■ 60+

Yaş dağılımı

Danışmanlık konusu/danışmanlık verilen konulara göre yararlanıcı yüzdesi

Kimi vaka müdahale süreçlerinde ise; risklerin azaltılması ya da nihayete erdirilmesi, hayat kurtarıcı ya da iyileştirici çözümler sunulması, kişilerin bağımlılığının azaltılması ve güçlendirilmesi için ihtiyaç duyulan aynı destekler de koruma ekipleri tarafından süreci destekleyici olarak sunulmaktadır. İhtiyaçların çeşitli nedenlerle kamu kaynakları ile giderilemediği durumlarda, medikal malzeme, acil konaklama desteği, ulaşım desteği, ücretli ilaçlar, dokümantasyon giderleri vb. gibi destekler koruma programı kapsamında sağlanan aynı yardımlarla karşılanmaktadır.

AYNI YARDIM

Aynı Yardımlar ile ulaşılan kişi sayısı

12.336

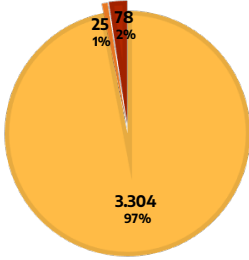
Erkek

%68
2.313

Kadın

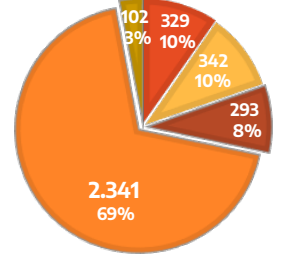
%32
1.094

Cinsiyet dağılımı

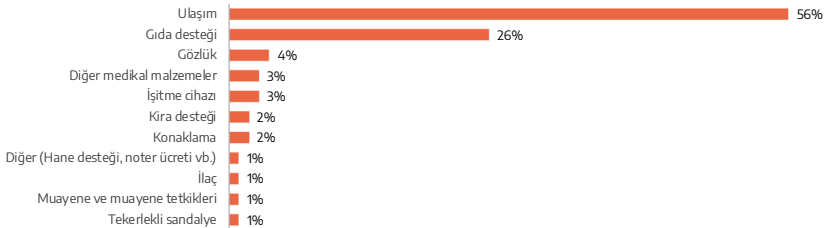
■ Suriyeli ■ Yerel Halk ■ Diğer

Uyruk dağılımı

■ 0-4 ■ 5-11 ■ 12-17 ■ 18-59 ■ 60+

Yaş dağılımı

Sunulan hizmet/destek sağlanan konu

Eğitime erişim, Koruma Programı'nın en çok önem verdiği ve en yoğun çalışmaların yürütüldüğü alanlardan biri olmuştur. Çocukların eğitime erişmesi ve eğitime devam edebilmesi için farklı alanlarda bireysel destekler sağlanmıştır. Kırtasiye malzemesi, üniforma, kıyafet gibi malzemelerin eksikliği nedeniyle eğitime erişemeyen çocukları desteklemek amacıyla okul çağındaki çocuklara aynı destek sunulmuştur.

OKULLAŞTIRMA DESTEĞİ

Okullaştırma desteği ile
ulaşılın toplam kişi sayısı

8.931

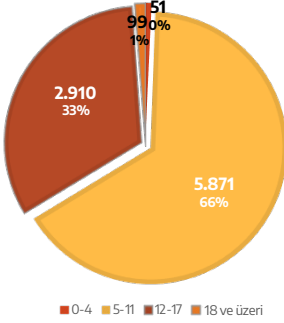
Erkek
%51
4.539

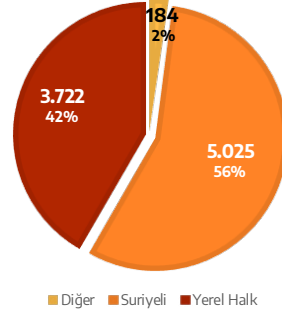
Kadın
%49
4.392

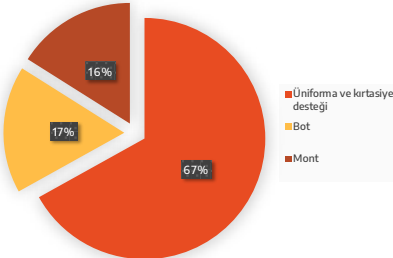
Cinsiyet dağılımı

Yaş dağılımı

Uyruk dağılımı

Sunulan destek

Yukarıda bahsedilen tüm bireysel desteklerin ihtiyacı olan herkese sağlanabilmesi amacıyla toplum merkezine erişimi olmayan kişileri tespit edebilmek için koruma personelleri tarafından düzenli olarak saha taramaları yapılmaktadır. Toplum merkezinin olduğu ilçeden uzak yerlerde yaşayanlara, tarım arazilerinde çadırlarda kalanlara, şehir merkezi dışındaki kırsal alanlarda yaşayanlara erişim sağlamak, ihtiyaçlarını tespit etmek ve gerekli destekleri sağlamak için yapılan saha taramaları Koruma Programının önemli bir faaliyetidir. Ziyaret edilecek bölgeler kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları ve yerel otoriteler gibi hizmet sağlayıcılarla yapılan görüşmelerle belirlenebileceği gibi tarafımıza herhangi bir şekilde ulaşarak başvuru yapan kişiler aracılığı ile de tespit edilebilmektedir.

SAHA ZİYARETLERİ

Saha ziyaretleri ile
ulaşılın toplam kişi sayısı

91.252

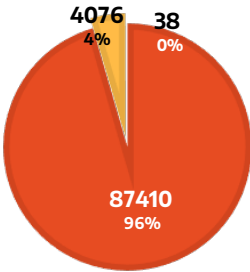
Erkek
%52
47.283

Kadın
%48
44.241

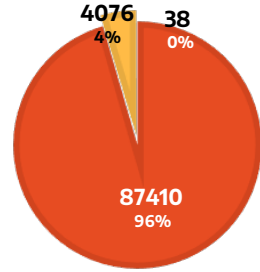

Cinsiyet dağılımı

■ Suriyeli ■ Diğer ■ Yerel Halk

Yaş dağılımı

■ Suriyeli ■ Diğer ■ Yerel Halk

Uyruk dağılımı

AYNI YARDIM KAPSAMINDA
HARCANAN TOPLAM PARA

₺ 7.877.014,18

OKULLAŞTIRMA KAPSAMINDA
HARCANAN TOPLAM PARA

₺ 6.872.493,18

HUKUKİ DANIŞMANLIK
KAPSAMINDA HARCANAN PARA

₺ 1.834.926,52

KORUMA ÇALIŞMALARI İÇİN
DOĞRUDAN LOJİSTİK GİDERLER

₺ 3.407.068,68

B) BİLGİLENDİRME VE FARKINDALIK ÇALIŞMALARI

Seminerler, bilgilendirme toplantıları ve grup bilgilendirme oturumları gerçekleştirilerek ortaya çıkabilecek koruma risklerini önlemek ve kişilerin bilgi ve farkındalık düzeyini artırarak başka kişilere/kurumlara bağımlılığını azaltmak hedeflenmektedir. Çocuk hakları, kadına yönelik şiddet durumunda sağlanan haklar ve başvurulacak mekanizmalar, insan ticareti, eğitimin önemi, çocuk yaşta evliliğin neden olduğu sorunlar ve hak ihlalleri, geçici ve uluslararası koruma statüsü altındakilerin hak ve sorumlulukları, sağlık hakkına erişim gibi çeşitli konularda bilgilendirmeler yapılmaktadır. Bilgilendirme çalışmaları sahada tespit edilen ihtiyaçlar, faydalanıcılardan gelen talepler doğrultusunda belirlenmektedir. Bu hizmetler kimi zaman anlaşmalı avukatlar tarafından kimi zaman da koruma personeli tarafından sağlanabileceği gibi aynı zamanda geçici veya uluslararası koruma altında olup rol model olabilecek kişilerin deneyim paylaşımları yoluyla da verilebilmektedir.

SEMİNERLER KAPSAMINDA
HARCANAN PARA

**1 MİLYON TL'DEN
FAZLA**

HUKUKİ SEMİNERLER

Hukuki seminerler ile
ulaşılan toplam kişi sayısı

33.676

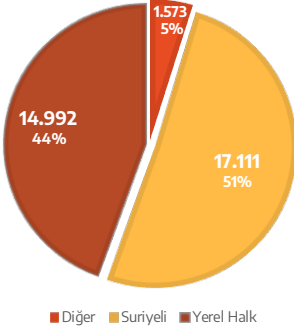
Erkek
%46
15.340

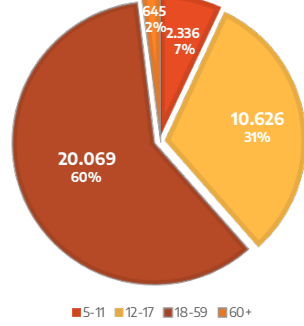
Kadın
%54
18.336

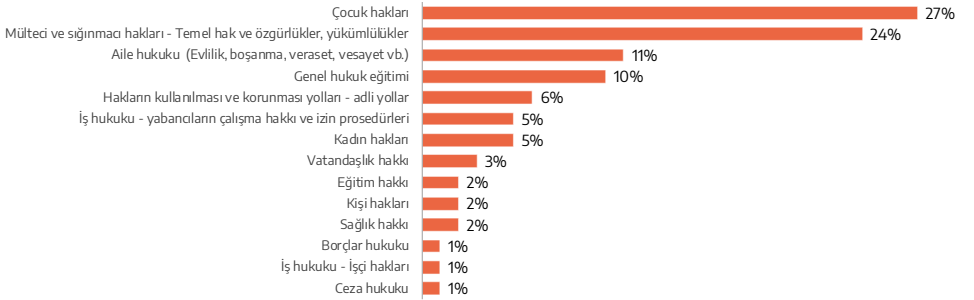
Cinsiyet dağılımı

Uyruk dağılımı

Yaş dağılımı

Hukuki seminerler konu dağılımı

KORUMA SEMİNERLERİ

Koruma Seminerleri ile
ulaşılan toplam kişi sayısı

33.676

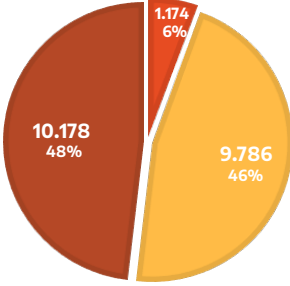
Erkek
%32
6.737

Kadın
%68
14.406

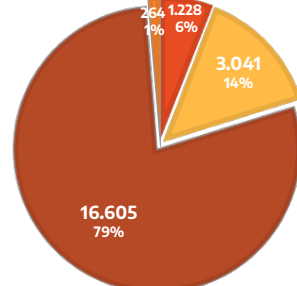

Cinsiyet dağılımı

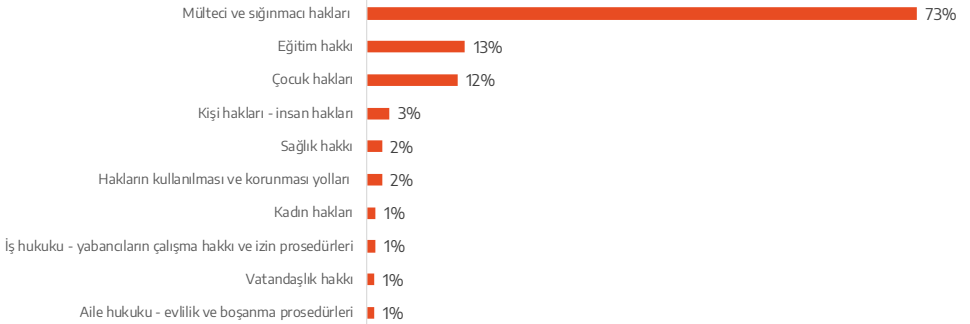
■ Diğ̈er ■ Suriyeli ■ Yerel Halk

Uyruk dağılımı

■ 5-11 ■ 12-17 ■ 18-59 ■ 60+

Yaş dağılımı

Koruma seminerlerinin konu dağılımı

ROL MODEL ETKİNLİKLERİ

Ulaşılan toplam kişi sayısı

90

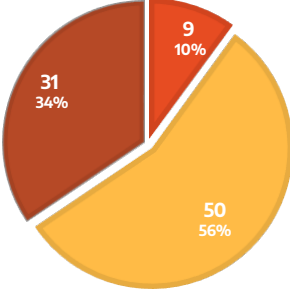
Erkek
%54
49

Kadın
%46
41

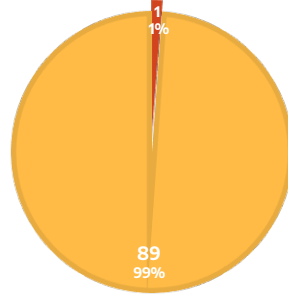

Cinsiyet dağılımı

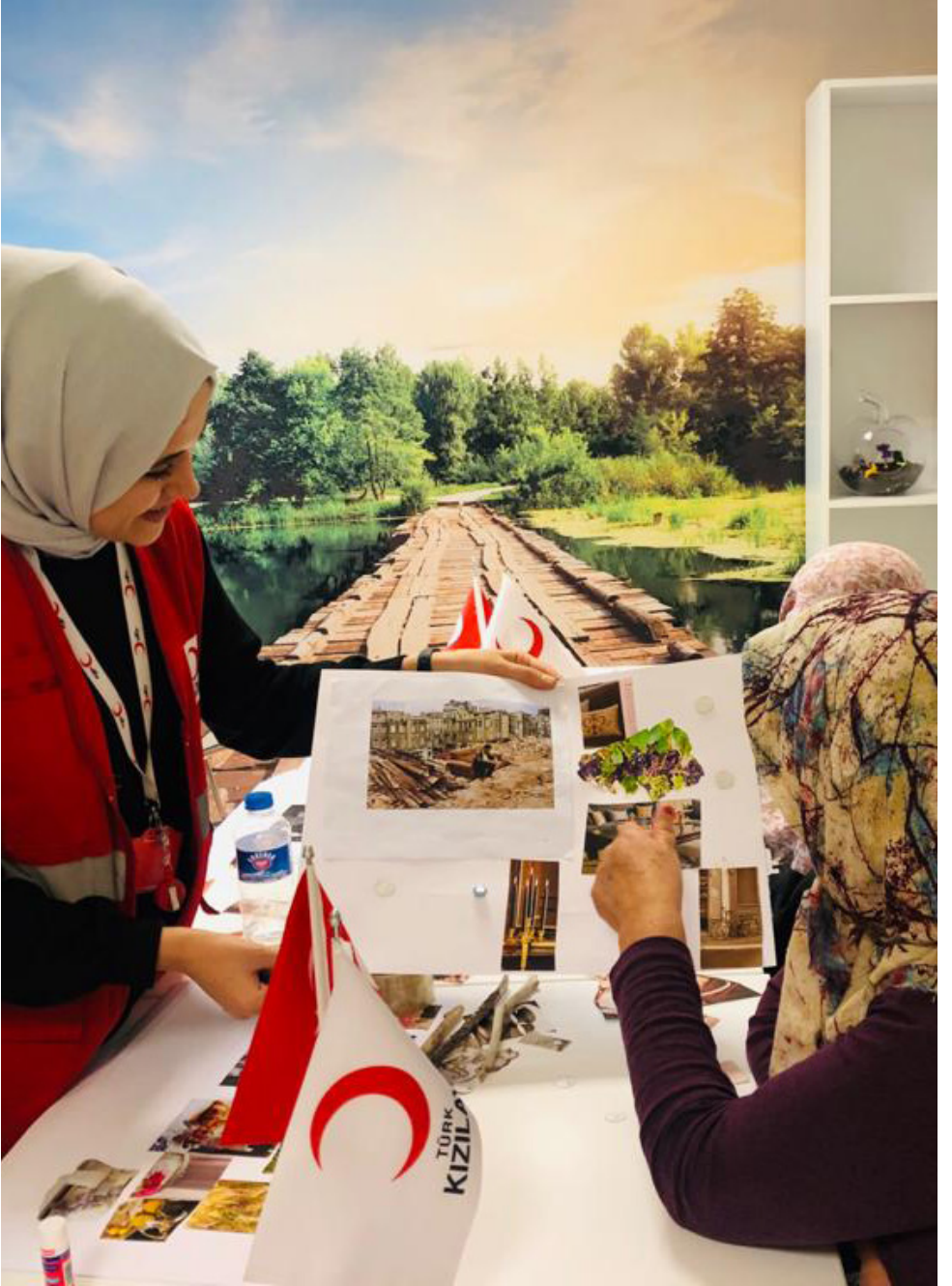
■ 5-11 ■ 12-17 ■ 18-59

Yaş dağılımı

■ Diğer ■ Suriyeli

Uyruk dağılımı

C) KAPASİTE GÜÇLENDİRME

Kapasite güçlendirme kapsamında kurum içi ve kurum dışı kapasite güçlendirme çalışmaları yürütülmektedir. Kurum içinde yapılan çalışmalarda, koruma personelinin müdahale ve tespit süreçlerindeki dâhiliyetinin ve kapasitenin güçlendirilmesi ve gönüllüler ile Koruma Programı dışındaki Kızılay personelinin –özellikle de faydalanıcılarla birebir iletişim içerisinde olanların- koruma bakış açılarının güçlendirilmesi ve zarar vermeme ilkesinin korunması amaçlanmaktadır. Kurum dışında yürütülen çalışmalarda ise uluslararası/ulusal/yerel sivil toplum kuruluşları, muhtarlar, öğretmenler, imamlar, okul yönetimleri, kolluk kuvvetleri gibi koruma alanında çalışan ve/veya koruma yönlendirme mekanizmalarına dâhil olan kişi, kurum ve kuruluşlar ile yapılan koordinasyon toplantılarında talep edilen korumaya ilişkin konulara yönelik kapasite geliştirici seminerler ve eğitimler düzenlenmektedir. Bu eğitimler ile koruma risklerinin tespitinin güçlendirilmesi ve kurumların koruma mekanizmalarındaki işlevselliğinin artırılması planlanmaktadır.

KURUM DIŞI KAPASİTE GÜÇLENDİRME FAALİYETLERİ/KURUM İÇİ KAPASİTE GÜÇLENDİRME FAALİYETLERİ

Hastane personeli	154
Belediye personeli	20
Diğer kamu personelleri (polis, jandarma, RAM personeli, zabıta, Çocuk İzlem Merkezi Personeli, Halk Eğitim Merkezi personeli vb.)	473
Muhtar	159
Müftülük	456
Okul idari personeli ve öğretmenler	3.766
PIKTES öğretmenleri	2.691
STK personelleri	376
Üniversite öğrencileri	288
SHM personelleri	323

TOPLAM 8.383 kişi

Koruma personeli	154
Gönüllüler	20
Diğer Kızılay personeli	473

TOPLAM 886 kişi

**KAPASİTE GÜÇLENDİRME
BÜTÇESİ**

₺ 857.745,77

D) SAVUNUCULUK

Kişi, grup ve toplulukların karşı karşıya kaldıkları zorluklara dair verilere dayalı belgeler oluşturulup bu verilere bağlı çözüm önerileri geliştirilerek ilgili kurum ve kuruluşlar ile savunuculuk çalışmaları gerçekleştirilmektedir. Savunuculuk çalışmaları kapsamında devlet kurumları, sivil toplum örgütleri, fon sağlayıcılar ve yerel yönetimler ile toplantılar gerçekleştirilerek tespit edilen sorunlara ilişkin çözüm önerileri sunulmakta ve bu kapsamda var olan mevzuatların uygulanmasının önündeki engellerin kaldırılmasının sağlanması ve gerekli durumlarda yeni uygulamalara dair politika önerilerinin sunulması hedeflenmektedir.

İYİ UYGULAMA ÖRNEKLERİ

İSTANBUL OPERASYONU

İstanbul'da yaşayan ancak farklı illere kayıtlı olan yabancıların kayıtlı oldukları illere geri dönmesi ve kayıtsız durumdaki kişilerin kayıt için başka illere yönlendirilmesi için Göç İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından başlatılan süreçte Kızılay Koruma Programı, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü ve İstanbul İl Göç İdaresi Sultanbeyli Koordinasyon Merkezi ile iş birliği sağlamış ve risk altındaki kişilere destek vermiştir. 9 Ekim 2019 tarihinde başlatılan ve 28 Şubat 2020 tarihinde sona eren süreçte, İstanbul İl Göç İdaresi Sultanbeyli Koordinasyon Merkezi'nde kurulan Kızılay koruma masaları ve İstanbul toplum merkezlerinde bulunan destek masaları ile toplam 4999 kişiye ulaşılmış, 4075 kişiye ulaşım desteği sağlanmıştır. Olası koruma risklerini en aza indirmek ve kişileri gidecekleri illerde desteklemek için gerekli müdahale planları oluşturulmuş ve gidecekleri ildeki hizmet sağlayıcılara yönlendirmeler sağlanmıştır. Ayrıca ulaşılan kişilerin tümüne bilgilendirmeler yapılmış, koruma ihtiyacı tespit edilen vakaların gittikleri ildeki toplum merkezi tarafından vaka takipleri sağlanmıştır.

EDİRNE SINIR OPERASYONU

28 Şubat 2020 tarihinde Avrupa'ya geçiş sağlanan sınır kapılarının açılması haberi ile başlayıp 27 Mart 2020 tarihinde bölgenin tahliye edilmesi ile sona eren düzensiz göç hareketliliği sırasında Edirne ilinde bulunan Pazarkule ve İpsala sınır kapılarındaki farklı uyruktan kişilere Türk Kızılay ekipleri tarafından çeşitli alanlarda hizmetler sağlanmıştır. Koruma Programı kapsamında; alanda bulunan kişilerle birebir görüşmeler, odak grup görüşmeleri ve çadır ziyaretleri yapılarak ihtiyaç tespitleri gerçekleştirilmiştir. Tespit edilen ihtiyaçlar doğrultusunda destekleyici çalışmalar yapılmış, gelişmelere dair düzenli bilgilendirmeler sağlanmış ve gerektiği durumlarda alanda çalışan ilgili kurum/kuruluşlara yönlendirmeler sağlanmıştır. Bu kapsamda 762 çadır ziyaret edilmiş ve çadırlarda bulunan 3520 kişinin ihtiyaç analizi gerçekleştirilmiştir. İhtiyaç analizi gerçekleştiren ve alandaki çalışmalar sırasında tespit edilen toplam 5260 kişinin saha içi/ saha dışı kamu kurum ve kuruluşlara yönlendirilmesi sağlanmıştır.

EĞİTİME ERİŞİME YÖNELİK BİREYSEL DESTEKLER VE SAVUNUCULUK ÇALIŞMALARI

Koruma Programı kapsamında çeşitli yollarla tespit edilen okul dışı kalmış çocuklara dair her yıl yoğunluklu olarak eylül ayında okullaştırma çalışmaları gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda 2018-2019 eğitim-öğretim yılında 1981 çocuğun okullaştırılması sağlanmıştır. Çocukların okula devam edememe nedenlerinden birinin de üniforma ve kırtasiye gibi okul malzemeleri eksikliğinden kaynaklı olduğu tespit edilmiş ve bu kapsamda 8.000'den fazla çocuğa üniforma, kırtasiye ve giyim desteği ile 334 okula sarf malzemesi ve tefrişat desteği sağlanmıştır. Okul dışı kalmış ve okullaştırılamamış çocuklara dair koruma ihtiyaçları analiz edilerek buna dair hazırlanan rapor 26 Kasım 2019 tarihinde Ankara'da gerçekleşen çalıştayda 35'ten fazla ulusal/uluslararası sivil toplum kuruluşu ve kamu kuruluşunun dikkatine sunulmuş ve çözüm önerileri oluşturulmuştur.

KAPASİTE GÜÇLENDİRME - SOSYAL UYUM YARDIMI PROGRAMI KORUMA EĞİTİMLERİ

Dünyanın en büyük nakit programı olan ve Kızılay tarafından yürütülen "Sosyal Uyum Yardımı Programı" kapsamında koruma bakış açısını geliştirmek ve program kapsamında çalışan personelin, koruma risklerini tespit ederek Kızılay Koruma Programı'na yönlendirmesini sağlamak amacıyla Kızılaykart Nakit Temelli Destek Programları Koordinatörlüğü'ne bağlı çalışmalar yürütmekte olan personele yönelik temel koruma eğitimleri düzenlenmiştir. Düzenlenen eğitimler ve çalıştaylara 160'tan fazla personel katılım sağlamıştır. Temel koruma içerikleri ile ulusal sığınma ve koruma mevzuatlarının anlatıldığı eğitimler sonrasında standart yönlendirme süreçleri de geliştirilmiştir.

ÖNCÜPINAR OPERASYONU

Temmuz 2019'da İstanbul Operasyonu ile başlayan süreçte çeşitli illerde tespit edilen kayıtsız veya başka bir ile kayıtlı yabancı uyruklu kişiler ile sınır geçişlerinde kolluk kuvvetleri tarafından yakalanan düzensiz göçmenler kayıt işlemleri için Öncüpinar Geçici Barınma Merkezi'ne getirilmeye başlanmıştır. Söz konusu merkeze getirilen kişilere, Kilis Toplum Merkezi tarafından aynı yardım kapsamında gıda desteği sağlanmış, bilgilendirme oturumları düzenlenmiş, ihtiyacı olanlara ulaşım desteği sağlanmış ve koruma riski olan kişilere yönelik vaka takipleri yapılmıştır. 28 Şubat 2020 itibariyle sona eren operasyon kapsamında, 494 kişi ulaşım desteğinden, 1865 kişi aynı yardımlardan ve 2838 kişi de bilgilendirme oturumlarından faydalanmıştır.

ROL MODEL ETKİNLİKLERİ

Okul dışı kalmış çocukları olumlu rol modellerle buluşturarak deneyim paylaşımı sağlamak ve eğitime erişimleri için motivasyonlarını artırmak üzere okul çağındaki çocuk çağ nüfusunun en yüksek olduğu İstanbul, Hatay, Gaziantep, Mersin ve Şanlıurfa'da rol model etkinlikleri ile okullaştırma çalışmalarının desteklenmesi amaçlanmıştır. Belirtilen illerde, eğitimine zorluklara rağmen devam edebilmiş çocuklar ve gençler ile çocuklarını eğitimlerine devam etmeleri için destekleyen ebeveynler tespit edilmiş ve kişiler düzenlenen etkinliklerde rol model olarak destek sağlamıştır. Rol model kişilerin okul dışı kalmış çocuklar ve onların aileleri ile bir araya gelerek kendi deneyimlerini paylaşacakları bir ortam oluşturulmuştur. Şu an lisede yabancı dil bölümünde okuyan ve Sultanbeyli Toplum Merkezi'nde gönüllü olan Suriyeli bir genç de kendi zorlu sürecini, bu süreci nasıl yendiğini ve üniversite hayallerini Sultanbeyli Toplum Merkezi koruma ekibinin tespit ettiği okul dışı kalmış çocuklara anlatmış, onlara umut ve güç vermiştir.

VAKA ÖRNEKLERİ

Hikayelerde kişilerin kimliklerini belli edebilecek tüm detaylar gizlenmiş ya da değiştirilmiştir.

VAKA ÖRNEĞİ - 1

İki çocuklu bir yalnız anne olan Fatemeh, 20.12.2019 tarihinde kira desteği talebiyle Kızılay toplum merkezine başvurmuş ve talebi sonrasında ev ziyareti yapılarak detaylı bir görüşme sağlanmıştır. Sağlanan görüşmelerde Fatemeh'in 2016 yılında eşinden gördüğü şiddet nedeniyle bir çocuğuyla Afganistan'dan Türkiye'ye gelerek bir ile yerleştiği, bu ilde tanıştığı Afganistan uyruklu bir kadın tarafından seks işçiliğine zorlandığı, bu süreçte cinsel saldırıya maruz kaldığı ve uğradığı saldırılar sonucu da ikinci çocuğunu dünyaya getirdiği öğrenilmiştir. Fatemeh bir süre önce bu kişilerden kurtularak şu an yaşadığı ile kaçmış ve savcılığa suç duyurusunda bulunmuştur. Fatemeh, ekonomik zorluk yaşamaktadır ve bu nedenle bakımlarını sağlayamadığı için çocuklarını devlet korumasına bırakmıştır. Ayrıca yaşadıklarından dolayı hala endişe duyduğu için sosyal olarak kimseyle bağ kuramamaktadır. Koruma ekibi tarafından kendisini ekonomik olarak desteklemek için kira desteği verilmiş ve dava sürecine dair detaylı bilgilendirmenin yapılması için avukatla hukuki danışmanlık sağlanmıştır. Başka bir kuruluş tarafından psikolojik destek sağlanan Fatemeh'le sosyal olarak güçlenmesi için görüşmeler yapılmaya devam edilmekte ve evine yakın yerlerdeki kuruluşlara ya da kurslara gitmesi için desteklenmektedir. Koruma Programı tarafından hala takip edilen ve hukuki süreci hala devam eden Fatemeh'in Türkçe öğrenmesi, işe yönlendirilmesi, sosyal olarak güçlenmesi ve son durumda çocuklarını yanına alabilecek ve kendi ayakları üzerinde durabilecek duruma gelmesi hedeflenmektedir.

VAKA ÖRNEĞİ - 2

Zainap Kızılay toplum merkezine başvurarak iki kız çocuğu ile yalnız yaşadığını ve desteğe ihtiyacı olduğunu belirtmiştir ve başvurusu üzerine detaylı görüşmenin yapılması için koruma personeli tarafından hane ziyareti düzenlenmiştir. Yapılan görüşmede Zainap'ın iki kızından biri olan 11 yaşındaki kızı Alya'nın bir terzide çalışarak evin geçimine katkıda bulunduğu öğrenilmiştir. Alya'nın durumunu takip etmek ve daha fazla bilgi almak için ikinci hane ziyareti yapılmış ve bu ziyaret sırasında çocuğun işvereni tarafından cinsel istismara maruz kaldığı, işverenin Alya'ya sevgilisi olmasını ve eğer sevgilisi olursa ona para vereceğini söylediği öğrenilmiştir. Ziyaretin hemen ardından anne ikna edilerek aile ile Emniyet Müdürlüğü Çocuk Şubeye gidilmiş ve şikâyetle bulunmalarına destek olunmuştur. Ayrıca işverenin ailenin adresini bilmesinden ötürü ailenin evde kalmasının güvenli olmayacağı düşünülerek kamu kurumları tarafından bir aksiyon alınana kadar bir otelde konaklamaları sağlanmıştır. Ailenin yaptıkları şikâyet sonrası fail ve yakınları tarafından tehdit alması üzerine İl Göç İdaresi Müdürlüğüne başvurmaları sağlanarak il değişikliği başvurusu yapmalarına destek olunmuş, İl Göç İdaresi ile gerekli görüşmeler yapılarak süreç hızlandırılmış ve başka bir ile yönlendirmelerinin yapılması sağlanmıştır. Başka bir ile gidişleri sağlanana kadar eşlik edilen aile, diğer ile yerleştikten sonra da vaka takibi sağlanmış ve hâlihazırda ailenin şartlarından memnun olduğu öğrenilmiştir. Hukuki süreçleri devam etmektedir, ayrıca ailenin takibi ve psiko-sosyal destek sağlanması için gittikleri ilde yer alan başka bir kuruluşa yönlendirmeleri yapılmıştır.

VAKA ÖRNEĞİ - 3

Saha taramaları sırasında 3 yıl önce Irak'tan gelen 11 kişilik bir haneye ziyaret düzenlenmiştir. Hanede anne, baba ve üçü 18 yaşın üzerinde olmak üzere 7 çocuğun yanı sıra büyükbaba ve büyükanne de bulunmaktadır. İkamet izni ile Türkiye'de kalan aile, bir süre önce izin sürelerinin bitmesi ve yeni kimlik randevularının aylar sonraya verilmesi nedeniyle kayıtsız ve hiçbir imkândan yararlanamaz hale gelmiştir. Bu nedenle okula düzenli devam eden çocuklar okula gidememiş ve ailede bulunan yaşlı bireyler ve böbrek hastası olan baba da sağlık hizmetlerine erişememiştir. Ayrıca ailenin yararlandığı sosyal yardımlar da kimliklerinin sürelerinin bitmesi ile birlikte durdurulmuştur. Koruma personeli, yaptığı ziyarette aldığı bilgilerin ardından İl Göç İdaresi ile görüşme sağlayarak ailenin durumunu kuruma aktarmış ve aileyi kimlik için yönlendirerek kimliklerini almalarını sağlamıştır. Ailenin kimlik almasının ardından çocukların okullarıyla görüşülerek çocukların okula tekrar kayıt olmaları sağlanmış ve çocukların okula düzenli devam ettiklerine dair takip sağlanmıştır. Ailenin ayrıca sağlık hizmetine erişimi sağlanmış ve daha önce yararlandığı sosyal yardımların tekrar başlatılması sağlanmıştır.

VAKA ÖRNEĞİ - 4

Saha taramaları sırasında koruma ekipleri tarafından evi ziyaret edilen Zehra, 7 yıl önce Suriye'den gelmiş ve gördüğü şiddet nedeniyle bir süre önce eşinden ayrılarak 7, 8, 11 ve 12 yaşlarındaki dört çocuğu ile birlikte yaşamaya başlamıştır. Bir lokantada kayıt dışı olarak çalışmaktadır ancak çocukların bakımı nedeniyle yalnızca yarım gün çalışabilmektedir. Aile, geçim sıkıntısı nedeniyle güvensiz olarak nitelendirdikleri bir mahallede düşük kirali bir evde yaşamaktadır ve diğer üç çocuk okula devam etmesine rağmen 12 yaşındaki Hamid ailenin geçimine katkı sağlamak için annesinin çalıştığı lokantada çalışmaktadır. Hane ziyaretinde Hamid'in çocuk işçi olduğunu tespit eden koruma personeli Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına gerekli bildirimleri yaparak Hamid'in okula devam edebilmesi için aileye destek olunmasını talep etmiştir. Bunun sonucunda Sosyal Hizmet Merkezi tarafından aileye "Sosyo-Ekonomik Destek Yardımı" bağlanmış, aile bu yardımla daha az sosyal riski bulunan bir mahalleye taşınmış ve Hamid burada yeni bir okula kayıt olmuştur. Okul döneminde Hamid'in takibi yapılmış ve okula düzenli gittiği öğrenilmiştir.